

Adviesraad Sociaal Domein
Capelle aan den IJssel

Datum: 22-4-2026

Behandeld door:
Dagelijks bestuur

Onderwerp: Aandachtspunten voor coalitieakkoord 2026-2030

Aan:

Nieuwe gemeenteraad, in het bijzonder de fracties die het nieuwe college 2026-2030 aan het formeren zijn, ter attentie van de formateur, de heer L.P. van der Linden

Geachte gemeenteraadsleden, Geachte heer van der Linden,

Allereerst willen wij u van harte feliciteren met uw (her)verkiezing als gemeenteraadslid voor onze gemeente. Wij wensen u de komende raadsperiode veel succes en plezier bij uw belangrijke taak in het gemeentebestuur.

De adviesraad sociaal domein bestaat uit 15 betrokken Capellenaren (april 2026) met een grote diversiteit in achtergrond, kennis en ervaring in het sociaal domein. Onze adviesraad heeft als taak het college en de gemeenteraad (gevraagd en ongevraagd) te adviseren over het sociaal domein met als werkterrein: de Jeugd- en Participatiewet, de WMO en het VN Verdrag Rechten van mensen met een handicap. Zie <https://www.adviesraadcapelle.nl> voor meer informatie over onze adviesraad.

Wij zetten ons in om alle inwoners, vooral degenen die het moeilijker hebben, zo goed mogelijk te vertegenwoordigen. Ook willen wij de inwoners die met het sociaal domein te maken hebben, een stem geven. De adviesraad baseert zich op informatie en signalen van Capellenaren, ervaringen van verschillende doelgroepen en de kennis van professionals in het sociaal domein. Vanuit dit perspectief willen wij een aantal punten onder uw aandacht brengen.

Hiermee gaan wij ook in op de suggestie van het *oude* college "om beleidsmatige input mee te geven aan het nieuw te vormen college" (reactie gemeente op advies over Capels werkprogramma, 17 maart 2026). De aandachtspunten zijn grotendeels al te vinden in eerdere adviezen, vooral in ons advies over het Koersdocument Samenlevingsagenda (22 oktober 2025).

De adviesraad ziet de volgende aandachtspunten voor het nieuwe coalitieakkoord (toelichting en bronnen in bijlagen):

1. Verbeteren kwaliteit van leven voor elke Capellenaar
2. Mens en menselijke maat centraal
3. Vertrouwen als basis
4. Bestaanszekerheid eerst
5. Voorkomen en terugdringen van problematische schulden onder Capellenaren
6. Meer plekken voor mensen die niet mee kunnen komen
7. Stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk
8. Stimuleren van maatschappelijke activiteiten
9. Stimuleren van verbinding tussen verschillende generaties
10. Capelle dementievriendelijk

11. Aandacht voor verwarde mensen op straat
12. Versterken veiligheid en veiligheidsgevoel van jongeren
13. Slagvaardige hersteloperatie toeslagenaffaire voor 2.389 Capelse slachtoffers
14. Terugdringen van aantal 'thuiszitters'
15. Actie voor inwoners met fysieke of mentale beperkingen
16. Toegankelijkheid voor inwoners met fysieke of mentale beperkingen
17. Samenwerken over domeinen heen
18. Eén wethouder voor het sociaal domein.

Wij kunnen niet vaak genoeg benadrukken dat het sociaal domein direct raakt aan de bestaanszekerheid en de kwaliteit van leven van duizenden Capellenaren. Niet zonder reden nodigen wij u uit om bij de realisatie en uitvoering van het coalitieakkoord steeds goed voor ogen te houden wat de impact daarvan is voor de kwaliteit van leven van elke Capellenaar. Centrale vraag: Leidt dit tot een gemeente "waarin we naar elkaar omkijken en samen zorgen dat ook de meest kwetsbare Capellenaren zich gezien en gesteund voelen"? (Koersdocument, pag. 2).

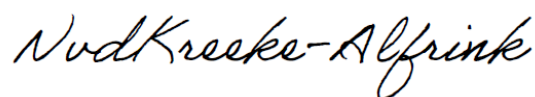
Wij wensen u veel succes met het coalitieakkoord en de formatie van het college 2026-2030. De adviesraad blijft graag constructief meedenken over de uitwerking van het coalitieakkoord. Dit in samenhang met de nieuwe Samenlevingsagenda waaraan op dit moment wordt gewerkt en waarbij de adviesraad nauw betrokken is.

Met burgemeester J. Manusama zien wij de "Samenlevingsagenda als een belangrijk sturingsdocument in het sociaal domein dat eind dit jaar ter besluitvorming voorligt" (Het Kontakt, 24 maart 2026). Graag bieden wij u namens de adviesraad onze aandachtspunten aan. Wij zijn uiteraard bereid om een nadere toelichting te geven. U bent ook van harte welkom om een van onze vergaderingen bij te wonen.

Met vriendelijke groet,
Namens de Adviesraad Sociaal Domein,

Martin Slooff
Voorzitter

Nicolette van de Kreeke - Alfrink
Secretaris

Bijlagen:

1. Toelichting aandachtspunten
2. Bronnen en links

Bijlage 1 Toelichting aandachtspunten adviesraad voor coalitieakkoord 2026-2030

1. Verbeteren kwaliteit van leven voor elke Capellenaar

“Het verbeteren van de kwaliteit van leven voor elke Capellenaar” (Koersdocument, pag. 32). Dit hoofddoel van het Koersdocument onderschrijven wij nog steeds van harte. “Kwaliteit van leven is een subjectieve maatstaf die verwijst naar iemands algemene welzijn en hoe tevreden diegene is met zijn of haar leven, rekening houdend met factoren als gezondheid, sociale relaties en levensomstandigheden. Veel inwoners van Capelle ervaren stress, onzekerheid of uitsluiting als gevolg van financiële problemen, gezondheidsklachten en/of sociale isolatie” (Koersdocument, pag. 33).

2. Mens en menselijke maat centraal

Maak beleid dat vertrekt vanuit wat mensen ervaren en niet zozeer vanuit het systeem. Betrek ervaringsdeskundigen structureel, gebruik begrijpelijke taal en zorg dat dienstverlening in het sociaal domein menselijk blijft. Dit houdt ook in dat vooral gekeken wordt naar welke ondersteuning een inwoner nodig heeft en niet zozeer naar zijn of haar rechten of naar wat mag.

Het vorige college wil(de) staan voor een bestuur dat “de menselijke maat centraal stelt en maatwerk levert” (Coalitieakkoord 2022–2026, pag. 5). Wij moedigen het nieuwe college aan dit weer tot een belangrijk uitgangspunt van het sociaal domein te maken.

3. Vertrouwen als basis

Voor de menselijke maat in het sociaal domein is een basishouding van vertrouwen in de burger essentieel. Dit is de harde les die de toeslagenaffaire ons heeft geleerd. Ga als gemeente de uitdaging aan om het vertrouwen van bewoners te (her)winnen - zeker bij gezinnen met complexe problemen of anderstaligen. Werk daarom vanuit de vraag van de cliënt, met oog voor schaamte, taal en cultuur.

4. Bestaanszekerheid eerst

Begin bij de *basis op orde*. Zonder rust, eten en een veilig huis is het onmogelijk om aan andere doelen te werken. Echte sociale vooruitgang begint bij de bestaanszekerheid. Denk aan initiatieven zoals in Rotterdam, waar schulden worden afgekocht zodat inwoners weer ademruimte krijgen.

5. Voorkomen en terugdringen van problematische schulden onder Capellenaren

“We maken ons grote zorgen over de toenemende armoede en de daarmee gepaard gaande schuldenproblematiek. Een problematiek die wordt o.a. verergerd door de torenhoge energieprijzen. Dit maakt dat te veel Capellenaren bezig zijn met ‘overleven’”, aldus het vorige college (Coalitieakkoord 2022-2026, pag. 28). Met de sterk stijgende energieprijzen van dit moment als gevolg van de oorlog in Iran, is deze passage over torenhoge energieprijzen helaas weer zeer actueel.

De adviesraad blijft bezorgd over armoede en schulden onder inwoners van Capelle. Wij vragen de gemeente zich maximaal in te zetten om “mensen uit de schulden te houden en/of mensen in schulden zo snel mogelijk te helpen” (Coalitieakkoord 2022–2026, pag. 28). De gemeente kan dit in de hand werken door vereenvoudiging van de talrijke inkomensregelingen. “Voor de Capellenaar, die financiële steun nodig heeft, is en blijft het een ondoorgrondelijk doolhof van regelingen” (advies over aanpassing inkomensregelingen GR IJsselgemeenten, 21 april 2026).

Hopelijk leidt dit ook tot een groter bereik van deze regelingen ter bestrijding van armoede. Op dit moment blijft een deel van de inkomensregelingen ongebruikt wegens de ontoegankelijkheid daarvan.

6. Meer plekken voor mensen die niet mee kunnen komen

“Wij willen dat iedere Capellenaar werkt en/of participeert naar vermogen” (Capels Werkprogramma, 2023). Voor ons is dit speerpunt onveranderd belangrijk. Vorig jaar hebben we in de evaluatie van het Capels Werkprogramma (18 maart 2025) gelezen dat het aantal opstapbanen in de praktijk aanzienlijk achterblijft. We hebben de gemeente gevraagd om een nieuwe doelstelling (advies over voortgang Capels Werkprogramma, 3 december 2025). In onze gemeente speelt werkontwikkelbedrijf Promen hierin een belangrijke rol. Wij kijken uit naar de gedachtewisseling over de toekomstverkenning van Promen in onze eerstkomende vergadering (18 mei).

Wij denken zelf aan plekken als de vroegere sociale werkplaats voor mensen die niet mee kunnen komen in het gewone arbeidsproces. Groningen pakt het anders aan. Deze stad stelt de zekerheid van werk centraal, boven de zekerheid van inkomen. Uit onderzoek blijkt dat betrokkenen zich dan energiever voelen, minder beroep doen op zorg en zich meer betrokken voelen.

7. Stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk

Het breed stimuleren van vrijwilligerswerk in het sociaal domein zien wij als iets wat alle inwoners van Capelle kan verbinden, waarbij medewerkers van de gemeente het goede voorbeeld kunnen geven. En door de inzet van bedrijven die vrijwilligerswerk faciliteren en stimuleren voor hun medewerkers, daarbij ondersteund door de gemeente.

8. Stimuleren van maatschappelijke activiteiten

De sociale cohesie in Capelle kan worden vergroot door maatschappelijke activiteiten te stimuleren en te consolideren. Wij zien veel potentie om de verbinding en betrokkenheid in Capelle te versterken. Door niet alleen nieuwe plannen te maken, maar juist ook aan te sluiten bij wat er al is en gebeurt in de Capelle, kan een krachtige impuls gegeven worden aan een hechtere en meer zorgzame gemeente.

9. Stimuleren van verbinding tussen verschillende generaties

De verbinding tussen verschillende generaties kan worden versterkt door jongere generaties te betrekken bij het langer thuis wonen van ouderen, gezamenlijke activiteiten voor oud en jong en het stimuleren van intergenerationeel wonen. Daar leven ouderen, gezinnen met kinderen en jongeren samen en kijken zij naar elkaar om. Er zijn al goede voorbeelden van woonvormen voor studenten die minder huur betalen als zij tijd reserveren voor de zorg voor ouderen. In Capelle is er het project *De Vijverhof Next*.

10. Capelle dementievriendelijk

Wij pleiten er voor dat Capelle een dementievriendelijke gemeente wordt. Capelle (Krimpen ook) scoort onder het gemiddelde als dementievriendelijke gemeente (Dementiemonitor 2024). In onze regio wonen naar schatting 1.910 mensen met dementie. Een dementievriendelijke gemeente stimuleert en faciliteert burgers, bedrijven en organisaties om zich actief in te zetten voor een dementievriendelijke samenleving, zodat iedereen met dementie wordt geaccepteerd. De gemeente zet zichzelf actief in om mensen met dementie en hun mantelzorgers zo lang mogelijk mee te laten doen in de samenleving. Een dementievriendelijke gemeente werkt actief samen met partijen als Alzheimer Nederland en het regionale netwerk dementie.

11. Aandacht voor verwarde mensen op straat

Leden van de adviesraad signaleren regelmatig personen die ongewenst gedrag tonen op straat. En daarmee soms overlast geven. We vragen aandacht voor deze situatie.

12. Versterken veiligheid en veiligheidsgevoel van jongeren

De adviesraad vindt het zorgelijk dat het veiligheidsgevoel bij inwoners van Capelle de afgelopen jaren is gedaald (Koersdocument, pag. 27). Wij maken ons extra zorgen over de veiligheid van kinderen en jongeren in Capelle. Wij vragen de gemeente initiatieven en plannen te ontwikkelen om de veiligheid/het veiligheidsgevoel van jongeren te versterken, kinderen en jongeren uit de criminaliteit te halen en te houden en het wapenbezit onder jongeren terug te dringen.

13. Slagvaardige hersteloperatie toeslagenaffaire voor 2.389 Capelse slachtoffers

De adviesraad is alert op de lokale hersteloperatie van de toeslagenaffaire. Dit gegeven de ernst van het leed dat de slachtoffers hebben ervaren en de omvang van deze groep. In Capelle zijn maar liefst 2.389 slachtoffers bekend: 843 ouders en 1.546 kinderen (augustus 2025, Koersdocument, pag. 14). Wij hebben in een ongevraagd advies van 26 januari 2026 de gemeente naar de aanpak van de hersteloperatie in Capelle gevraagd (nog geen reactie ontvangen). De adviesraad vraagt zich af: Wat is de planning van de gemeente om het grote aantal gedupeerden in korte tijd tegemoet te komen? Heeft de gemeente voldoende menskracht om de hersteloperatie voortvarend uit te voeren? We willen zeker niet dat de lokale hersteloperatie een herhaling wordt van de slepende landelijke hersteloperatie.

14. Terugdringen van aantal 'thuiszitters'

De adviesraad blijft aandacht vragen voor kinderen en jongeren die zonder enige vorm van onderwijs of andere nuttige dagbesteding thuiszitten. Hierin spelen ook de wachtlijsten in het speciaal onderwijs een rol. Deze wachtlijsten zijn in onze provincie het langst van Nederland (Koersdocument, pag. 24). Wij hebben de gemeente vorig najaar gevraagd om in actie te komen om het aantal thuiszitters terug te dringen en de wachtlijsten voor het speciaal onderwijs te verkorten.

15. Actie voor inwoners met fysieke of mentale beperkingen

Het Koersdocument doet voortdurend een beroep op de zelfredzaamheid van inwoners. De inwoners die een beroep doen op het sociaal domein doen dit omdat ze een hulpvraag hebben. En juist niet (meer) zelfredzaam zijn, hoewel ze dat heel graag wel zouden willen. Movisie adviseert gemeenten niet voor niets te spreken over mensen met een levenslange en levensbrede ondersteuningsbehoefte (Movisie, maart 2024).

Wij verwachten meer concrete en meetbare actie voor Capellenaren die aangewezen zijn op ondersteuning doordat zij niet anders kunnen vanwege hun fysieke of mentale beperking. Denk aan Capellenaren die gebruik moeten maken van een rolstoel of doof of blind zijn. Ook voor ons blijven "de grondbeginselen van het VN-verdrag handicap (toegankelijkheid, persoonlijke autonomie en volledige participatie) leidend in het beleid voor inwoners met een beperking" (Coalitieakkoord 2022-2026, pag. 28).

16. Toegankelijkheid voor inwoners met fysieke en mentale beperkingen

Fysieke toegankelijkheid is voor deze Capellenaren een basisvoorwaarde om mee te kunnen doen in de samenleving. Volgens de Capelse rekenkamer is de ambitie van Capelle te laag wat betreft toegankelijkheid. De gemeente Capelle zal meer moeten doen om de stad voor inwoners met een beperking toegankelijker te maken. "Het beleid is nog niet altijd duidelijk, concreet en goed op elkaar afgestemd", aldus de rekenkamer (Het Kontakt, 25 februari 2026). De adviesraad zet zich onder meer in voor voldoende toegankelijke openbare toiletten en goed toegankelijke toiletten in private gebouwen waar veel mensen komen, zoals winkelcentrum De Koperwiek.

17. Samenwerken over domeinen heen

Veel problemen in het sociaal domein hangen samen: werk, schulden, gezondheid en gezin. Zorg dat organisaties en professionals samen optrekken en structureel gefinancierd worden en blijven om dit te doen. Vandaar dat wij pleiten voor een samenhangende aanpak van wonen, welzijn, zorg en preventie. In het vorige coalitieakkoord was “een integrale aanpak van sociaal Capelle opgenomen (speerpunt), met ontkokering en ontschotting van de verschillende sectoren” (Coalitieakkoord 2022-2026, pag. 28). Wat betreft samenwerking over sociale domeinen heen, kent Amersfoort het interessante idee van de *inclusieve stad*. Dit is een werkwijze gebaseerd op de manier van samenwerken, een gedragen definitie van inclusie en een uitvoeringsplan. Volgens Amersfoort “hoort in een inclusieve stad iedereen erbij. Deze gemeente werkt aan gelijke kansen, preventie en ondersteuning en zorg in de wijken. Dat gebeurt samen met partners, professionals, vrijwilligers en inwoners”.

18. Eén wethouder voor het sociaal domein

Ons laatste advies richt zich specifiek op de portefeuillevindeling binnen het nieuw te vormen college. Wij pleiten er voor het sociaal domein (Jeugd- en Participatiewet, WMO en VN Verdrag Handicap) in de portefeuille van één wethouder onder te brengen. Dit werkt de samenhang en integrale aanpak van *sociaal Capelle* in de hand en is ook praktisch in de relatie met onze adviesraad die op bestuurlijk niveau dan met één bestuurder te maken krijgt. Onze burgemeester J. Manusama heeft zich ook uitgesproken “tegen een versnippering van portefeuilles, waardoor slagkracht en breed mandaat soms ontbreken. Dat maakt besturen, bijvoorbeeld binnen het sociaal domein, onnodig inefficiënt” (Het Kontakt, 24 maart 2026).

Bijlage 2 Bronnen en links

Adviesraad Sociaal Domein Capelle aan den IJssel

1. Advies over Koersdocument Samenlevingsagenda, 22 oktober 2025, <https://www.adviesraadcapelle.nl/koersdocument-samenlevingsagenda>
2. Advies over voortgang Capels Werkprogramma, 3 december 2025, <https://www.adviesraadcapelle.nl/voortgang-capels-werkprogramma>.
3. Advies over beleidsregel brede ondersteuning hersteloperatie toeslagen, 26 januari 2026, <https://www.adviesraadcapelle.nl/beleidsregel-brede-ondersteuning-wet-hersteloperatie-toeslagen>
4. Advies over aanpassing inkomensregelingen GR IJsselgemeenten, 21 april 2026
Nog niet op website geplaatst.

Gemeente Capelle aan den IJssel

5. Coalitieakkoord 2022 - 2026 Voor vandaag en morgen, Leefbaar Capelle, D'66, VVD en PvdA, 24 juni 2022, <https://www.capelleaandenijssel.nl/02-voor-vandaag-en-morgen>
6. Het CapelsWerkProgramma, Capelle doet't, begin 2023
<https://cuatro.sim-cdn.nl/capelleaandenijssel/uploads/het-capelse-werkprogramma-2023-2026.pdf?cb=YDrGENOI>
7. Voortgangsrapportage over Capels Werkprogramma, Stand van zaken per 18-3-2025
8. Reactie gemeente op ongevraagd advies over Capels werkprogramma, 17 maart 2026

Het Kontakt

9. Het Kontakt, 25 februari 2025, <https://capelle.ijsselelekstreek.nl/nieuws/nieuws/455138/rekenkamer-ambitie-toegankelijkheid-in-capelle-is-te-laag>
10. Het Kontakt, 24 maart 2026, <https://capelle.ijsselelekstreek.nl/nieuws/nieuws/458613/burgemeester-adviseert-nieuwe-raad-minder-wethouders-brede-coalitie-van-zeker-drie-partijen>

Movisie

11. Inventarisatie voor levenslange en levensbrede ondersteuning, Eerste stappen voor gemeenten in wat werkt, Movisie, maart 2024, <https://www.movisie.nl/publicatie/inventarisatie-levenslange-levensbrede-ondersteuning>

Gemeente Amersfoort

12. Amersfoort werkt aan een inclusieve stad, <https://www.amersfoort.nl/amersfoort-werkt-aan-een-inclusieve-stad>